

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

CHƯƠNG 3

NHỮNG KHÁI NIỆM VÀ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

GV: GVC.TS Nguyễn Thị Như Thúy

Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn

Điện thoại: 0904932816

Cố vấn chuyên môn

*PGS.TS Nguyễn Thị Hồng Xoan
(Trưởng Khoa XHH, trường Đại học KHXX&NV,
ĐH Quốc gia TP HCM)*

CHƯƠNG 3: NHỮNG KHÁI NIỆM VÀ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

MỤC TIÊU CHƯƠNG 3

Trình bày và phân tích được các phạm trù cơ bản của xã hội học.

Trình bày và phân tích được các khái niệm cơ bản của xã hội học

Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để thiết lập và duy trì các hoạt động xã hội, tương tác xã hội và quan hệ xã hội, làm việc nhóm và phát triển nhóm trong những tổ chức xã hội nhất định.

CHƯƠNG 3: NHỮNG KHÁI NIỆM VÀ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

NỘI DUNG BÀI HỌC

PHẦN 1

MỘT SỐ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

PHẦN 2

MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

CHƯƠNG 3: NHỮNG KHÁI NIỆM VÀ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

PHẦN 1

MỘT SỐ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

BÀI 1

HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

BÀI 2

TƯƠNG TÁC XÃ HỘI

BÀI 3

QUAN HỆ XÃ HỘI, CHỦ THỂ XÃ HỘI, HOẠT ĐỘNG XÃ HỘI, HỆ THỐNG XÃ HỘI

CHƯƠNG 3: NHỮNG KHÁI NIỆM VÀ PHẠM TRÙ CƠ BẢN CỦA XÃ HỘI HỌC

BÀI 1

HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

MỤC TIÊU BÀI HỌC

- Trình bày và phân tích được các phạm trù cơ bản của xã hội học.
- Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để thiết lập và duy trì các hoạt động xã hội, tương tác xã hội và quan hệ xã hội trong những tổ chức xã hội nhất định.

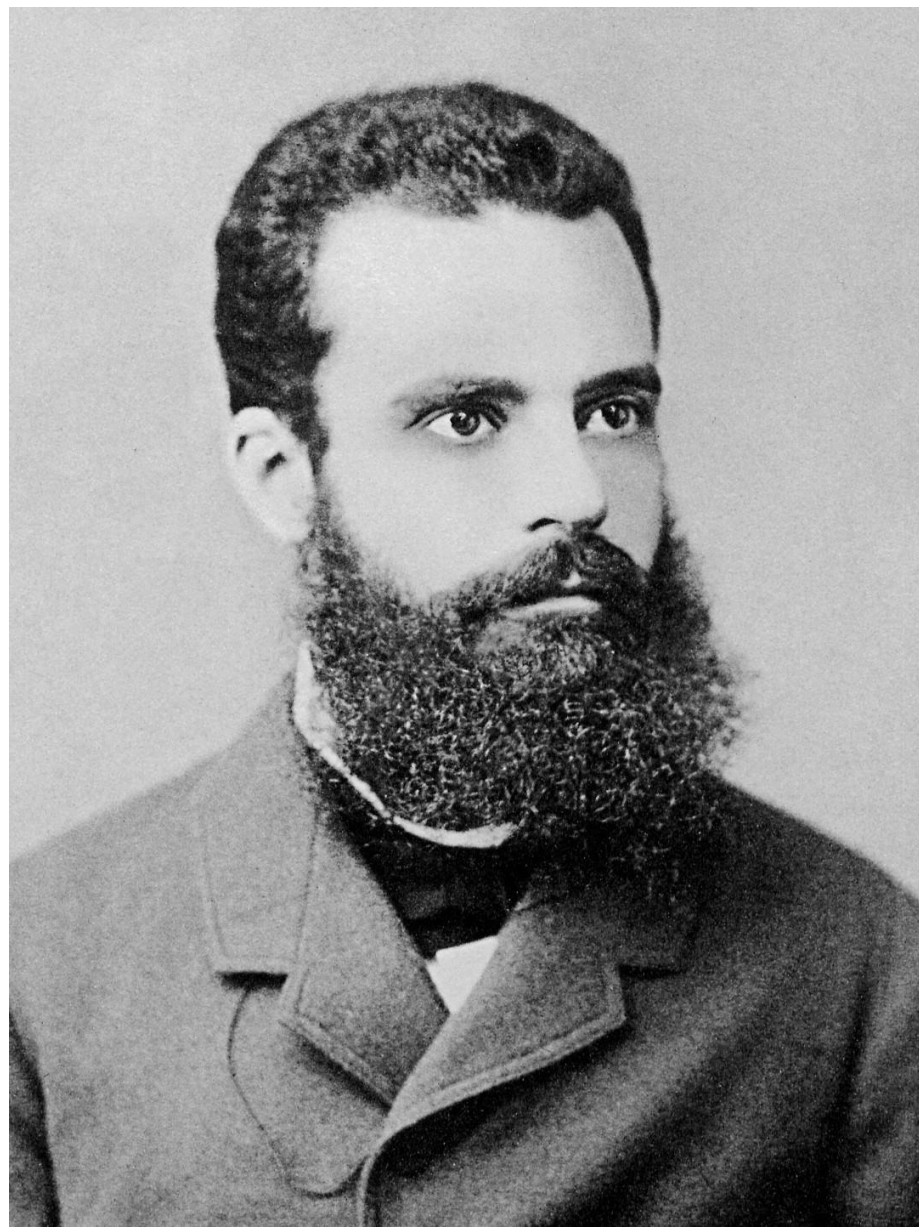
NỘI DUNG BÀI HỌC

- ❖ Nguồn gốc và khái niệm
- ❖ Hành vi và hành động xã hội
- ❖ Hành động vật lý – bản năng và HĐXH
- ❖ Cấu trúc của hành động xã hội
- ❖ Những yếu tố quy HĐXH
- ❖ Phân loại hành động xã hội

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

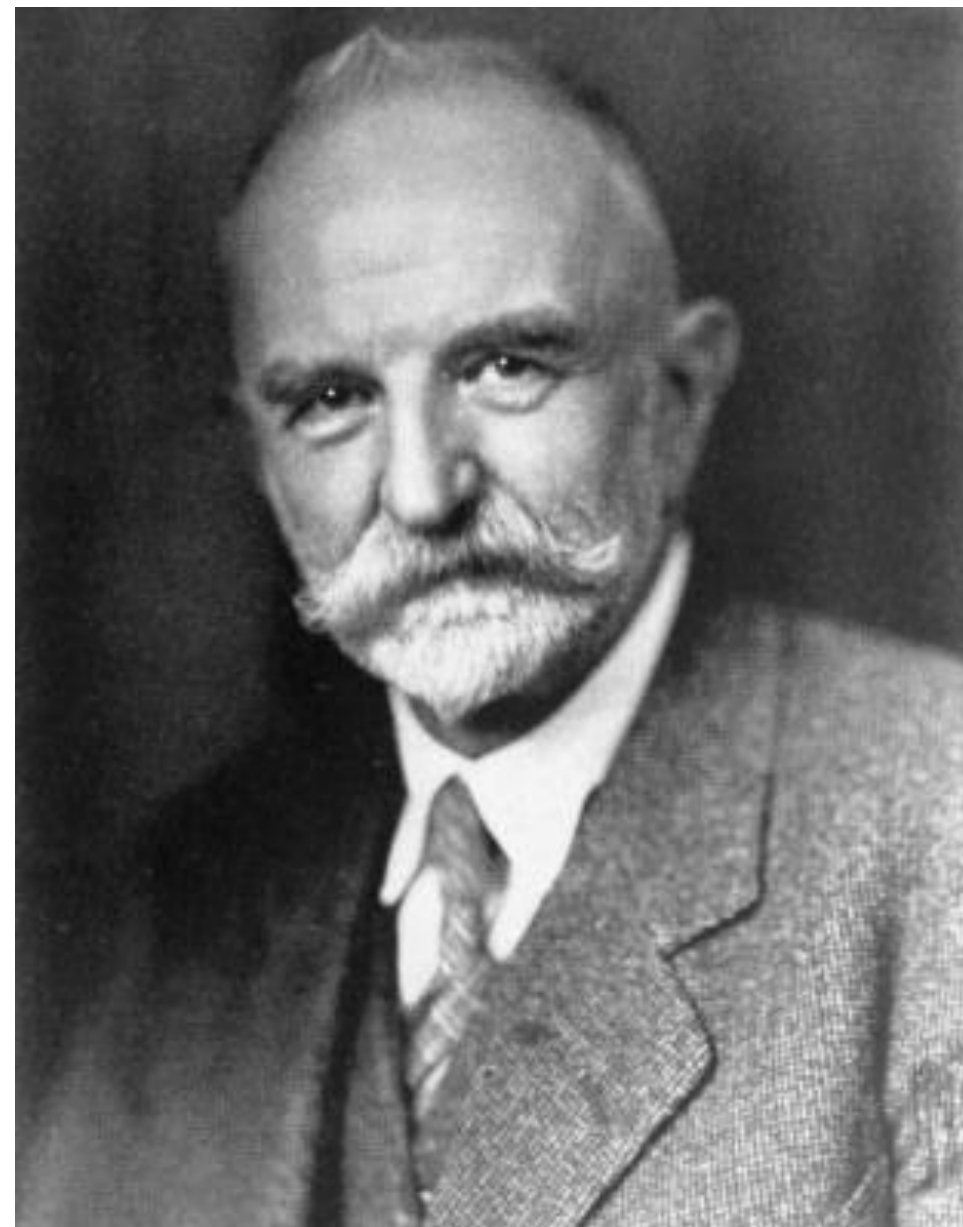
Các lý thuyết xã hội học về hành động có nguồn gốc nhiều nhà xã hội học:

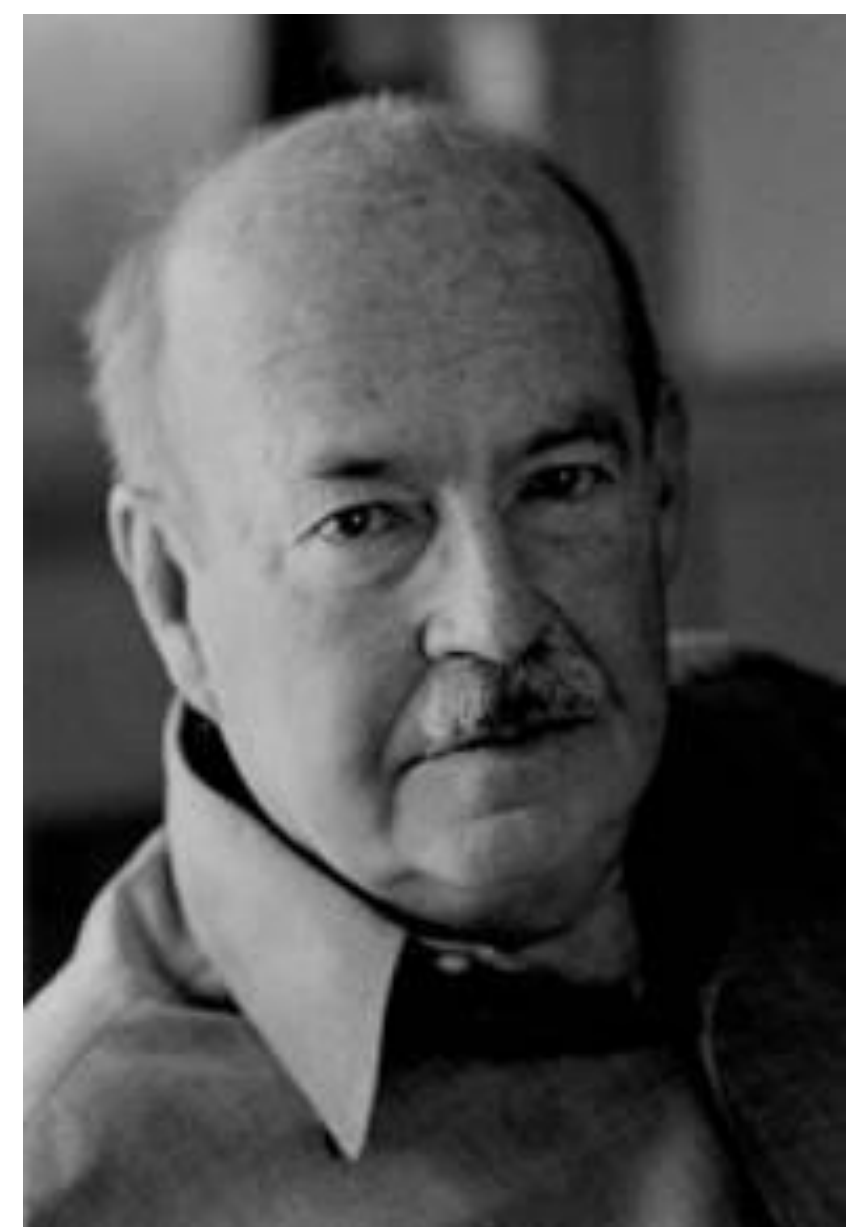
V. Pareto

M. Weber

G. Mead

T. Parsons

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

Hành động xã hội là gì?

Theo phương diện triết học

- ❖ Một hình thức/ cách thức giải quyết các mâu thuẫn, vấn đề xã hội.
- ❖ Được tạo ra bởi các phong trào xã hội, các tổ chức, các đảng phái chính trị.

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

Phân loại hành động theo gốc độ triết học

Căn cứ vào các loại vấn đề

Kinh tế

Chính trị

Xã hội

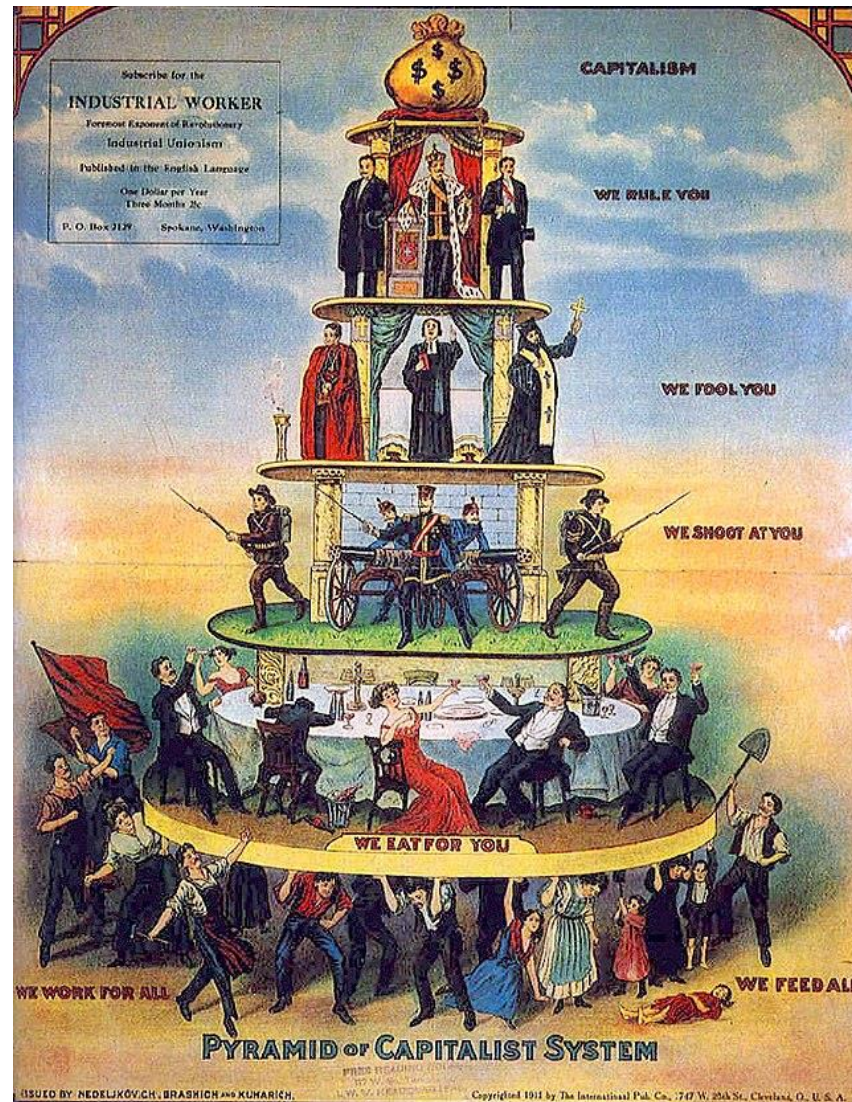

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

Phân loại hành động theo gốc độ triết học

Theo bản chất giai cấp

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

Phân loại hành động theo gốc độ triết học

Theo cách thức giải quyết vấn đề

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

Hành động xã hội là gì?

Trong xã hội học

- ❖ Thường gắn với các chủ thể hành động là các cá nhân.
- ❖ Định nghĩa của nhà xã hội học người Đức M. Weber được coi là hoàn chỉnh nhất về hành động xã hội.
- ❖ Hành động xã hội là một bộ phận cấu thành trong hoạt động sống của cá nhân.

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

NGUỒN GỐC VÀ KHÁI NIỆM

Tóm lại

✎ Đời sống xã hội là một tập hợp các hành động xã hội liên quan tới nhau, qui định lẫn nhau/xung đột lẫn nhau.

✎ Hành động xã hội luôn gắn với tính tích cực của các cá nhân.

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

HÀNH VI VÀ HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

✎ Hành vi được nghiên cứu kỹ hơn cả trong lý thuyết hành vi và phát triển mạnh ở Mỹ.

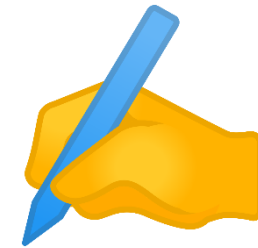

✎ Nghiên cứu những phản ứng quan sát được của các cá nhân khi họ trả lời kích thích.

✎ Khái niệm hành vi dần dần được mở rộng, đặc biệt là các nhà khoa học chú ý tới khái niệm hành vi xã hội.

HÀNH VI VÀ HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

 Theo G.Mead: Hành vi xã hội là một chỉnh thể thống nhất gồm các yếu tố bên trong và bên ngoài có mối quan hệ chặt chẽ với nhau.

 Theo các nhà hành vi xã hội: Các cá nhân phải suy nghĩ, đối chiếu, cân nhắc... trước mỗi tác nhân trước khi phản ứng.

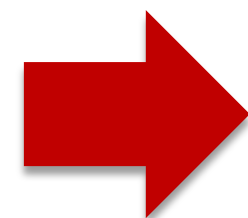
 Hành vi chính thống $\neq$ hành vi xã hội

HÀNH ĐỘNG VẬT LÝ – BẢN NĂNG VÀ HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

 Hành động không mang (hoặc ít) mang tính xã hội

 T. Parsons: hành động xã hội khác hành động vật lý bản năng:

 Có một cơ chế biểu tượng điều chỉnh như hệ thống ngôn ngữ, giá trị, hành động xã hội phản ứng gián tiếp thông qua các biểu tượng (cử chỉ, lời nói, giá trị,..)

 Phụ thuộc vào hệ thống giá trị, chuẩn mực chính thống của xã hội.
Tính duy lý của hành động xã hội.

CẤU TRÚC HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

Khởi điểm của hành động xã hội là nhu cầu, lợi ích của cá nhân.
M. Weber gọi đó là động cơ thúc đẩy hành động xã hội.

1

Động cơ và mục đích của hành động.

2

Là chủ thể hành động

3

Là hoàn cảnh hoặc môi trường của hành động

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

NHỮNG YẾU TỐ QUY ĐỊNH HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

Các yếu tố tự nhiên (đặc điểm cơ thể, cấu tạo, thể hình,..)

Quá trình xã hội hóa và cơ cấu xã hội

Sự trao đổi (thưởng – phạt)

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

NHỮNG YẾU TỐ QUY ĐỊNH HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

Hành động xã hội là sự tuân theo (thay đổi theo số đông)

Hành động xã hội là phản ứng với xung quanh (thay đổi vì thái độ, phản ứng của người khác)

BÀI 1: HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

PHÂN LOẠI HÀNH ĐỘNG XÃ HỘI

Theo mức độ ý nghĩa của hành động

- Hành động logic
- Hành động không logic

Theo động cơ thì có 4 loại như cách phân loại của M. Weber

Phân loại theo định hướng giá trị

- Toàn thể - bộ phận
- Đạt tới – có sẵn
- Cảm xúc – trung lập
- Đặc thù – phân tán
- Định hướng cá nhân – định hướng nhóm

TÓM LẠI

Trình bày và phân tích được:

- ❖ Nguồn gốc và khái niệm
- ❖ Hành vi và hành động xã hội
- ❖ Hành động vật lý – bản năng và hành động xã hội
- ❖ Cấu trúc của hành động xã hội
- ❖ Những yếu tố quy định hành động xã hội
- ❖ Phân loại hành động xã hội

Ứng dụng vào thực tiễn đời sống xã hội để xác định hành động xã hội, so sánh hành động xã hội và hành vi

TÀI LIỆU HỌC TẬP VÀ THAM KHẢO

- ❖ **File slide bài giảng PDF**
- ❖ **File hệ thống ngân hàng câu hỏi, đề tài tiểu luận file pdf**
- ❖ **Giáo trình: Nhập môn xã hội học**
- ❖ **Đề cương chi tiết file pdf**
- ❖ **Video bài giảng**

**CHÚC CÁC BẠN CÓ MỘT KHÓA HỌC THÚ VỊ VÀ HỌC HỎI
ĐƯỢC NHIỀU KIẾN THỨC BỔ ÍCH, HẸN GẶP LẠI CÁC BẠN
TRONG BÀI HỌC TIẾP THEO**